

FAN TO'G'RIDA MA'LUMOT

Fan kodi: AKKK1204

Fan nomi: AKADEMIK KO'NIKALAR VA KASBIY KOMPETENTLIK

Semestr/Yil: 2-semestr/ 2024-2025-o'quv yili

Kafedra: "Yashil" iqtisodiyot

Soatlar/kreditlar miqdori: 4 ECTS

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya	Mustaqil ta'lim	Jami
30	30	0	60	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya va vaqti: Dars jadvaliga asosan

Prerekvizitlar:

Fan uchun mas'ul kafedra: "Yashil" iqtisodiyot kafedras

O'QITUVCHI TO'G'RIDA MA'LUMOT

O'qituvchilar: ma'ruza mashg'ulotlari – kat. o'qit. Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li
amaliy mashg'ulotlar – kat. o'qit. Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li

Kafedra joylashgan joyi: TDIU, 1-o'quv binosi, 240-xona

Telefon: 71-239-28-20 ish telefoni

E-mail: mildguy1992@gmail.com

Talablarni qabul qilish vaqti: Talabalar darsdan tashqari vaqtda o'qituvchi bilan uchrashish uchun o'qituvchi elektron pochta xat bilan murojaat qilib, uchrashuv vaqtini belgilab olishlari mumkin.

I. Fan tavsifi

Talabalar ushbu fanni o'qish natijasida quyidagi keng ko'lamli ko'nikmalarga ega bo'ladi: akademik o'qish, yozish, tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirish; tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini namoyon etishning asosiy ko'nikmalarini egallash; vaqtni to'g'ri taqsimlash, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirish; akademik konvensiyaga muvofiq akademik lug'at va matn yozish sohasida zarur bilimlarni olish; akademik matnlarni tahlil qilish strategiyalarini o'rganish; amaliy tadqiqotlar olib borish va o'quv mashg'ulotlarida muvaffaqiyatli ishtirok etish. omma oldida qanday qilib muvaffaqiyatli nutq so'zlash, bahs va munozaralarda qatnashishni o'rganish.

Kasbiy kompetentlik – talabalarni, bo'lajak mutaxassislar kompetensiyasi, ularning amaliyotdagi intilishi va qobiliyati hamda o'z imkoniyatlarini muvaffaqiyatli, ijodiy faoliyat ko'rsatish, kasbiy va ijtimoiy sohada qo'llashga hamda bu faoliyatni ijtimoiy ahamiyatini, uning natijalariga nisbatan shaxsiy mas'uliyatni his etishi, doimo uzluksiz ravishda o'z ustida ishlashi kabi fazilatlarini ro'yobga chiqarish, kasbiy kompetentlikni shakllantirishga doir maqsadlarni qamrab oladi.

II. Fanning maqsadi

- akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlikning mohiyati va nazariy-uslubiy asoslarini tushuntirish;

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
2. www.president.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti.
3. www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti.
4. www.pearson.com – Pearson britaniya ta'lim kompaniyasining rasmiy veb-sayti.
5. www.thestudyspace.com – Buyuk Britaniyadagi The Study Space nomli talabalar hamjamiyati rasmiy veb-sayti
6. <https://stat.uz> – O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi

VIII. Talabalar bilimni baholash

Ushbu fan (modul) bo'yicha talabalar bilimni baholash semestr davomida o'quv materiallarini (mustaqil ish, test va yozma ishlar) bajarishga asoslanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizimda baholanadi. Shundan, talabaning dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, mustaqil ishlar va joriy natijalar uchun 30 ball, oraliq nazorat uchun 20 ball, yakuniy nazorat uchun 50 ball beriladi. Yakuniy nazorat shakli akademik faoliyatni boshqarish bo'limi bilan kelishilgan holda belgilanadi. Joriy, oraliq va nazorat vazifalari quyidagicha taqsimlanadi:

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI			
Reytingni baholash turlari	Maks. ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarish muddati
joriy nazorat, shundan	30	O'quv jarayonining jadvali bo'yicha	
- Dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki	10	talabaning dars jadvaliga muvofiq ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, laboratoriya mashg'ulotlarida ishtirok etishi. Talabalarning dars mashg'ulotlariga ishtirok etishlari majburiy hisoblanadi va talabalarning dars mashg'ulotlariga ishtiroki rag'batlantiriladi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
- Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi	10	fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda, seminar, laboratoriya va amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollokvium, keys stadi, kazus yoki fabula vaziyatli topshiriqlar, loyiha, kurs ishi, uy vazifalarini bajarishi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Mustaqil ta'lim, shundan	10	talabalar mustaqil ishlarini ikki yo'nalishda – auditoriyada va auditoriyadan tashqarida tashkil etiladi	
1-mustaqil ish	5	mustaqil ta'lim mavzularidan biri bo'yicha taqdimot taqdimot tayyorlash, esse yoki tezis yozish (1000-1200 so'zdan kam bo'lmasligi lozim)	O'quv jarayoni grafigiga muvofiq dars mashg'ulotlarining oxirgi haftasigacha
2-mustaqil ish	5	mustaqil ta'lim topshiriqlari bo'yicha tegishli hujjatlar, loyiha ishi, portfolio tayyorlash	O'quv jarayoni grafigiga muvofiq dars mashg'ulotlarining oxirgi haftasigacha
Oraliq nazorat	20	Taqdimot yoki loyiha ishi shaklida (kichik guruhlarda ishlash)	O'quv jarayoni grafigiga muvofiq oraliq nazorat haftasida
Yakuniy nazorat	50	Loyiha ishini himoya qilish	O'quv jarayoni grafigiga muvofiq yakuniy nazorat haftalarida

8. Vaqtni boshqarish (time management) ko'nikmasi va rivojlantirish yo'llari.
  9. Tanqidiy o'qish va samarali amalga oshirish omillari.
  10. Eslatmalar bilan ishlash (note-taking) va foydali jihatlari.
  11. Akademik yozish va samarali amalga oshirish omillari.
  12. Adabiyotlarni izlash va tanlash.
  13. Plagiat va uning salbiy oqibatlari.
  14. Jamoada ishlash (teamworking) va uning afzalliklari.
  15. Kreativ fikrlash va uni rivojlantirish yo'llari.
  16. Texnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar.
  17. "Yashil" ko'nikmalar va uning foydali jihatlari.
  18. Fanlararo bilimlar va kasbiy rivojlanishdagi o'rni.
  19. Tadqiqotlar olib borish jarayoni va uni tashkil etish.
  20. Ish o'rnlari bo'yicha ma'lumotlar bilan tanishish manbalari.
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, loyiha ishi, referat, taqdimotlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

VII. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Sheila Cameron. Business Student's Handbook: Skills for study and employment. 7th edition. Pearson Education Limited 2021. – 518 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).
2. Stella Cottrell. Skills for Success: Personal Development and Employability. 4th edition. Under exclusive licence to Macmillan Education Limited, RED GLOBE PRESS, 2021. – 407 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).
3. Stella Cottrell. The Study Skills Handbook. 4th edition. Under exclusive licence to Springer Nature Limited, RED GLOBE PRESS, 2019. – 432 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

Qo'shimcha adabiyotlar

Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik

1. Sheila Cameron. The MBA Handbook: Academic and professional skills for mastering management. 9th edition. Pearson Education Limited 2021. – 572 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).
2. Kathleen McMillan, Jonathan Weyers. The Smarter student: skills and strategies for success at university. Pearson Education Limited 2006. – 476 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).
3. Павел Шуравин. Ключевые навыки. Как научиться чему угодно, сменить профессию и начать новую жизнь. СПб.: Питер, 2022. – 352 стр. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).
4. Ochilova G.O., Akbarova S.Sh. Kasbiy kompetentlik. (Darslik). T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2022. 324 b. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

Axborot manbalari

- shaxsiy akademik faoliyat va uni samarali tashkil etish bo'yicha tushunchalar berish;
- akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish jarayonining o'ziga xos jihatlari yoritib berish;
- talabalarga akademik ko'nikmalarni rivojlantirish yo'llari yuzasidan tavsiyalar berish;
- talabalarda o'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik hissini uyg'otish;
- talabalarda mustaqil ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirish;
- talabalarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashish;
- ta'lim olish va kasbiy faoliyatni rivojlantirishda kreativ fikrlashning o'rni haqida fikr yuritish;
- iqtisodchi mutaxassis uchun talab qilinadigan umumiy va kasbiy ko'nikmalar bilan talabalarni tanishtirish.

III. Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli o'zlashtirib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik tushunchasini bilib oladi.
2. Shaxsiy akademik faoliyat va uni samarali tashkil etish jarayonini anglaydi.
3. Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish vositalaridan foydalanishni biladi.
4. Akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish jarayonining o'ziga xos jihatlari tavsiflaydi.
5. O'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik hissi shakllanadi.
6. Mustaqil ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish ko'nikmalari rivojlanadi.
7. Kreativ fikrlash va uni rivojlantirish yo'llarini bilib oladi.
8. Iqtisodchi mutaxassis uchun talab qilinadigan umumiy va kasbiy ko'nikmalarni bilib oladi.

IV. Ta'lim berish usullari

- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;
- jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlash;
- loyiha ishi bajarish;
- mustaqil ishlar bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so'rov o'tkazish;
- muammoni hal qilish.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

T/r	Mavzular	Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlar rejası	Soatlar		
			Ma'ruza mashg'ulotlari	Amaliy va seminar mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim
1	Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik faniga kirish	1. AKKK fanining dolzarbligi 2. AKKK fanining maqsad va vazifalari. 3. Akademik ko'nikmalar va ularning mohiyati 4. Kasbiy kompetentlik va uning ahamiyati.			
2	Shaxsiy akademik faoliyatni tashkil etish	1. Shaxsiy akademik faoliyat va uning mohiyati 2. Shaxsiy akademik faoliyatni samarali tashkil etish vositalari. 3. Akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish 4. Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish yo'llari			
3	O'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik	1. Shaxsiy rivojlanishni rejalashtirish 2. O'z-o'zini boshqarish ko'nikmasini rivojlantirish 3. Samarali natija va muvaffaqiyat uchun shaxsiy javobgarlik. 4. O'quv materiallaridan maksimal foyda olish			
4	Ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish	1. Muvaffaqiyatli o'rganish: intellekt, strategiya va mustaqil ta'lim. 2. Ta'lim olish uchun CREAM strategiyasi 3. Ta'lim olish jarayonida vaqtini boshqarish (time management) ko'nikmasi. 4. Stress va noqulayliklarni boshqarish			
5	Tanqidiy o'qish va eslatmalar bilan ishlash (note-taking)	1. Tanqidiy o'qish va uning ahamiyati. 2. Tanqidiy o'qishni samarali yo'lga qo'yish vositalari. 3. Eslatmalar va izohlar yaratish. 4. Eslatmalar bilan ishlashning samarali yo'llari.			
6	Akademik yozish	1. Yozish va uning turlari. 2. Akademik yozish va uning elementlari. 3. Akademik yozish shakllari. 4. Akademik yozishni boyitish yo'llari.			
7	Manbalar va adabiyotlar bilan ishlash	1. Manbalar va adabiyotlar turlari. 2. Manbalar va adabiyotlarni izlash. 3. Manbalar va adabiyotlardan samarali foydalanish 4. Foydalangan manbalar va adabiyotlarni rasmiylashtirish.			
8	Raqamli ma'lumotlar bilan ishlash	1. Raqamli ma'lumotlar va ularning iqtisodiy ahamiyati. 2. Raqamli ma'lumotlar shakllari 3. Raqamli ma'lumotlar manbalari 4. Raqamli ma'lumotlarni rasmiylashtirish			
9	Plagiat (ko'chirmachilik) va unga yo'l qo'ymaslik	1. Plagiat va mualliflik huquqining buzilishi 2. Plagiat bilan shug'ullanishning salbiy oqibatlari 3. Plagiatni aniqlash vositalari 4. Plagiatga yo'l qo'ymaslik chora-tadbirlari			
10	Jamoadi ishlash (teamworking)	1. Boshqalar bilan ishlash: hamkorlikda o'rganish 2. Jamoa tuzish va unda ishlash ko'nikmalari 3. Guruh ishi va uni samarali tashkil qilish. 4. Yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish.			

11	Faoliyat natijalarini taqdim qilish	1. Faoliyat natijalari va ularni taqdim qilish shakllari 2. Natijalarni rasmiylashtirish tartibi va qoidalar 3. Natijalarni taqdim etish uchun dastur va vositalar			
12	Kreativ fikrlash	1. Kreativ fikrlash va uning afzalliklari. 2. Kreativ fikrlashni shakllantirish vositalari. 3. Kreativlikning 4P modeli 4. Muammolarni hal qilish (problem-solving) ko'nikmasidan samarali foydalanish yo'llari.			
13	Kasbiy kompetensiya va uni rivojlantirish yo'llari	1. Kasbiy kompetensiya va uning mohiyati 2. Kasbiy kompetensiyalarning o'ziga xos xususiyatlari. 3. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yondashuvlar. 4. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish omillari.			
14	Ishga joylashish ko'nikmalari	1. Kommunikatsiya (o'zaro aloqa) ko'nikmalari. 2. Texnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar 3. Tashabbuskorlik va tadbirkorlik ko'nikmalari 4. Rejalashtirish va tashkiliy ko'nikmalar 5. "Yashil" ko'nikmalar.			
15	Iqtisodchi mutaxassisning kasbiy ko'nikmalari	1. Matematik ko'nikmalar 2. Ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish 3. Bozor tendensiyalarini sharhlash va prognoz qilish. 4. Fanlararo bilimlar 5. Tadqiqotlar olib borish 6. Loyihalar boshqaruvi. 7. So'rovnomalar o'tkazish. 8. Iqtisodiy modelashtirish			
16	Mehnat bozoriga kirib borish	1. Shaxsiy maqsadlar va kuchli tomonlarni qayta ko'rib chiqish. 2. Ish o'rinlari bo'yicha ma'lumotlar bilan tanishish. 3. Ish beruvchilar talablarini o'rganish. 4. Shaxsiy ma'lumotlarni ifoda etuvchi hujjatlarni tayyorlash			
17	Munosib ish o'rnini egallash va kasbiy rivojlanish	1. Soha yoki tarmoqni aniq belgilab olish. 2. Karyerani rejalashtirish. 3. Ish beruvchi bilan aloqa o'rnatish va ishga joylashish. 4. O'zining professional shaxsini rivojlantirish			
Jami soat			30	30	60

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Akademik ko'nikmalarning talabalar faoliyatidagi ahamiyati va dolzarbligi.
2. Kasbiy kompetensiya va unga nisbatan yondashuvlar.
3. Shaxsiy akademik faoliyat va uni tashkil etish vositalari.
4. O'z-o'zini boshqarish ko'nikmasini rivojlantirish yo'llari.
5. Muvaffaqiyat uchun shaxsiy javobgarlikni shakllantirish.
6. Akademik faoliyat integratsiyasi: nazariya va amaliyot uyg'unligi.
7. CREAM strategiyasi va undan samarali foydalanish.